

- вивчати досвід колег, відвідувати їх заняття;
- поглиблено працювати над певною темою, проблемою, проектом;
- брати участь у різних формах методичної роботи;
- активізувати пошукову діяльність;
- розробляти власні методики, системи, дидактичні матеріали тощо;
- готувати статті, реферати, консультації, доповіді тощо [3, с. 104].

У кожному дошкільному закладі має бути створена *система самоосвіти педагогів*, яка б сприяла розвитку творчого потенціалу педагогічних працівників та активному використанню інноваційних технологій в освітньому процесі. Чи всі педагоги мають займатися самоосвітою? Так, навіть молоді вихователі, які щойно влаштувалися на роботу в ДНЗ. Для вихователів, які навчаються у вищому навчальному закладі, на період навчання можна не визначати теми для самоосвіти. Вибір теми самоосвіти має залежати від науково-методичної проблеми, над якою працює дошкільний заклад, з урахуванням індивідуального досвіду та професійної майстерності кожного педагога. Можна об'єднати двох і більше педпрацівників роботою над темою, близькою до змісту річного завдання ДНЗ. Тема має бути актуальною і пов'язуватися з очікуваним результатом та спрямовуватися на досягнення якісно нових результатів навчально-виховної роботи. Над індивідуальною темою самоосвіти педагог може працювати впродовж 2-3 років.

Організація самоосвіти в дошкільному закладі не повинна зводитися до формального ведення додаткової звітної документації – планів, сценаріїв свят, розваг, родинних заходів, виступів на методичних заходах, виписок, конспектів занять, переписаних із преси статей чи відксерованих матеріалів за темою самоосвіти тощо.

Результат самоосвіти педагога – вдосконалення роботи з дітьми, високі результати навчально-виховного процесу та показники розвитку дошкільників, зростання професійної майстерності педагога [1, с. 19].

Література

1. Демченко О. Реалізація основних підходів, методів та форм організації самостійної роботи у сучасній педагогічній практиці / О.Демченко // Рідна школа. - 2006. - № 7. - С. 19-21.
2. Коджаспирова Р. М. Теорія і практика професійно-педагогічної самоосвіти / Р.М.Коджаспирова - М. : Альфа, 1993. - 120 с.
3. Кулик Є. Дидактична характеристика процесу самоосвіти / Є Кулик // Вища освіта України. - 2006. - № 1. - С. 102 - 107.

УДК 373. 2.016:796

ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ЗЕЛЕНЯК В.
Мукачівський державний університет

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПЛАНУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Плануванню підлягають: завдання, засоби, організація та методи навчально-виховної роботи з фізичної культури. Основою для планування є

програмовий матеріал для кожної вікової групи. Здійснюється планування в певній послідовності. Спочатку вихователь старанно вивчає програму з фізичної культури і основні завдання з фізичного виховання дітей своєї групи.

Розподіляючи навчальний матеріал на місяць або квартал, обов'язково враховують умови, в яких будуть проводити заняття (кліматичні, наявність відповідного інвентарю та обладнання тощо) [1].

Після цього матеріал, передбачений програмою, розподіляється за системами занять. Поняття «система занять» розкривається, як ряд послідовних занять, що забезпечують у своїй єдності вирішення навчально-виховних завдань на даний період навчання. Система занять при цьому не є чергуванням різних типів занять, а правильним здійсненням процесу навчання фізичних вправ, виходячи з реалізації принципів дидактики. При розподілі засобів фізичного виховання (загальнорозвиваючі вправи, основні рухи, вправи спортивного характеру, рухливі ігри) за системами занять перевага надається тим з них, які мають кращий оздоровчий ефект та різнобічний вплив на дітей.

Заключний етап планування - складання оперативного плану на один-два дні, до якого входить план-конспект заняття з фізичної культури з визначенням конкретних навчально-виховних завдань, а також перелік рухливих ігор та вправ, що плануються вихователем для проведення з дітьми під час прогулянок.

Перспективний план на місяць (квартал) є робочим (допоміжним) планом. Це планування дає можливість методично правильно розподілити програмовий матеріал з фізичної культури на триваліший відрізок часу, а також поступово ускладнювати його, встановити певну наступність між заняттями та іншими організаційними формами. Цей план дає можливість встановити більш тісний контакт між вихователями, що працюють позмінно, та дозволяє забезпечити наступність у проведенні занять з фізичної культури.

Рекомендований план краще складати у вигляді графіка. Види фізичних вправ, взяті з програми, розміщуються в графічному плані один під одним. Програмний матеріал поділяється (з урахуванням поступового підвищення вимог до дітей) як за складністю виконання окремих вправ, так і за фізичним навантаженням.

Слід пам'ятати, що на кожне заняття плануються вправи з шикування та перешикування, комплекс загальнорозвиваючих вправ (за винятком тих, які проводяться взимку на свіжому повітрі: катання на ковзанах, лижах та ін.), основні рухи, рухливі ігри, вправи спортивного характеру [2].

При цьому враховується місце проведення заняття з фізичної культури (на фізкультурному майданчику або в залі) та період року (погодні умови). Наприклад, стрибки в довжину та висоту з повного розбігу, метання предметів на дальність, деякі рухливі та спортивні ігри, які потребують багато місця, планують провести на фізкультурному майданчику.

У зв'язку з тим, що в процесі виконання графічного плану занять можуть виникнути різні зміни (погана погода і через це перенесення заняття з майданчика у фізкультурний зал та ін.), у графі «примітки» зазначають причину невиконання тих чи інших вправ.

Розподіляючи програмний матеріал у перспективному плані, необхідно пам'ятати про реалізацію дидактичних принципів: систематичності, послідовності, поступового ускладнення програмного матеріалу, повторення й правильного чергування видів рухів. У теплий період року всі заняття з фізичної культури планують на свіжому повітрі. Восени, взимку та ранньою весною два з них проводять у залі, а три - на фізкультурному майданчику.

Велике значення при складанні перспективного плану має добір доступного дітям матеріалу, який відповідав би їх можливостям у зазначений період. Дотримуючись послідовності, вихователь підбирає спочатку більш легкі для дітей фізичні вправи та ігри, які потім поступово ускладнюються.

При плануванні слід обов'язково вводити повторення фізичних вправ та ігор, які сприяють кращому засвоєнню рухових вмінь та навичок дітьми. Під час повторення доцільно вносити деякі зміни, щоб ускладнити виконання вправ або ігор. Наприклад, збільшення дистанції розбігу при стрибках у висоту та довжину, відстані до цілі при метанні предметів та ін. Рухливі ігри ускладнюються за рахунок збільшення відстані бігу, кількості ведучих та ін.

При плануванні слід дотримуватися правильного чергування різних видів рухів: ходьби, бігу, метання, стрибків, лазіння та ін. Вправи з основних видів рухів треба чергувати й поєднувати з іншими видами вправ так, щоб вони охоплювали більше м'язових груп, всебічно впливали на організм дітей. Наприклад, доцільно поєднувати на одному занятті стрибки у довжину з місця з лазінням по гімнастичній стінці або канаті та ін. При цьому навантаження буде розподілене рівномірно на м'язи ніг, рук, тулуба, що сприяє гармонійному фізичному розвитку дитини. Складні види основних рухів (стрибки в довжину та висоту з розбігу, лазіння по канату, метання предметів в ціль або на дальність) доцільно планувати на трьох-п'яти заняттях підряд, з поступовим ускладненням. На одному занятті навчити дітей правильно виконувати згадані вище рухи неможливо, процес їх навчання тривалий і потребує більше часу [3].

Одночасно вихователь продовжує повторювати ці рухи з дітьми під час прогулянок, використовуючи для цього рухливі ігри та ігрові завдання. Наприклад, метання м'ячів (торбинок з піском) у ціль у старших дошкільників удосконалюється в таких іграх: «Влучи в обруч», «Цілься краще», «Мисливці і зайці». Лазіння по гімнастичній стінці в іграх: «Ведмідь і бджоли», «Мисливці і мавпи», «Пожежники на навчанні» та ін. Потім, коли діти оволодіють цим рухом, вони періодично повторюють його протягом року.

Розподіляючи рухливі ігри у плані, потрібно встановити їх найбільш доцільну послідовність. При цьому необхідно враховувати ступінь складності рухового змісту і правила гри, взаємодію гравців, взаємозв'язок між програмним матеріалом з основних рухів або вправ спортивного характеру та рухливими іграми на кожному конкретному занятті. Ігрова діяльність, яка відбувається майже завжди в умовах, що швидко змінюються, сприяє розвитку у дітей вміння доцільно використовувати раніше вивчені рухи відповідно до завдань і правил гри.

Література

1. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми : Університетська книга, 2008, 2011. – 428 с.
2. Загородня Л. П. Фізичне виховання дітей дошкільного віку : Навч. посібник. Реком. МОНУ для студ. ВНЗ / Л. П. Загородня, С. А. Титаренко, Г. П. Барсуковська ; За ред. Загородньої Л.П. – Суми : Університетська книга, 2011. – 272 с.
3. Крутій К. Планування роботи сучасного дошкільного навчального закладу: поняття, особливості, умови ефективної реалізації / К. Крутій. – Запоріжжя : Ліпс, 2005. – 208 с.

УДК372:37.017

ШВАРДАК М.В., БІЛА М.М.
Мукачівський державний університет

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Одним з ефективних шляхів оновлення змісту і методів навчання у сучасній школі є інтеграція, під якою розуміють процес зближення і поєднання різних навчальних предметів.

Реформування сучасної освіти лежить на шляху до подолання ізольованого викладання навчальних предметів і створення принципово нових освітніх програм, де процес освітньої діяльності орієнтуватиметься на розвивально-продуктивний інтегративний підхід [1].

Ідея педагогічної інтеграції не є новою. Слід згадати створений К.Ушинським синтетичний метод навчання грамоти, уроки мислення у природі В.Сухомлинського, уроки мистецтва Д.Ковалевського та Б.Юсова, педагогічну теорію співробітництва Ш.Амонашвілі, побудовану на засадах інтеграції. Серед сучасних дослідників інтегрованого підходу до навчання можна назвати Т.Браже, О.Гільзову, О.Савченко, Н.Сердюкову, О.Сухаревську, В.Фоменка.

Актуальність проблеми пошуку раціональних шляхів інтеграції різних дисциплін у процесі початкового навчання посилюється у зв'язку з перевантаженістю школярів навчальними предметами, тематичною однорідністю навчальних дисциплін.

Основними завданнями інтегрованих уроків є: створення передумов для всебічного розгляду учнями певного об'єкта, поняття, явища; формування системного мислення; збудження уяви та позитивного емоційного ставлення до пізнання.

У сучасній школі узвичаїлася міжпредметна інтеграція, здійснювана різними шляхами, зокрема, завдяки: створенню інтегрованих курсів (навчальних предметів, які інтегрують знання кількох наук або видів мистецтв: природничих – “Природознавство”, суспільствознавчих – “Я у світі”, біологічних – “Основи здоров'я”, музичне і образотворче мистецтво – “Мистецтво” та ін.); розробленню нових форм уроків (урок з міжпредметними зв'язками, інтегрований урок, бінарний урок); упровадженню навчальних проектів; організації тематичних днів та тижнів [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>